CÀTEDRA INNOVACIÓ EMPRESA

1r Trimestre de 2017

INFORME DE CONJUNTURA

L'economia del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre

Sumari

Activitat Econòmica 1
Ocupació 2
Atur 4
Preus (IPC) 5
La variació de l'oferta empresarial 6
Mercat immobiliari 8
Comerç Exterior 10
Índex de quadres i gràfics 12

Indicadors

Ocupació
Atur
Preus (IPC)
Activitat empresarial
Finançament bancari
Comerç exterior

Llegenda icones:

Empitjora | Igual | Millora

Primer trimestre de 2017

1. Introducció

Durant el primer trimestre de l'exercici de 2017, l'activitat econòmica al Camp de Tarragona i a les Terres de l'Ebre s'ha mantingut estable. Tot i això, encara s'arrosseguen alguns dels desequilibris que va generar la crisi de 2008.

La feblesa de l'activitat es fa palesa puntualment amb la diferència de dates de la Setmana Santa, que aquest any ha tingut lloc a l'abril. Aquet fet ha modificat les xifres d'ocupació en una activitat com el turisme, essencial a la zona, en què les contractacions s'han retardat fins a mitjan abril.

Això ha tingut una incidència important en les dades d'ocupació i d'afiliació a la Seguretat Social del primer trimestre. Així, tot i que el nivell d'atur ha disminuït, ho ha fet menys que en els conjunts català i espanyol. Cal tenir en compte, també, que més del 50 % d'aquest atur és estructural o de llarga durada. D'altra banda, la taxa d'activitat de l'àrea ha estat de les més baixes de Catalunya i ha afectat més les dones que els homes. El problema estructural del mercat de treball de la zona, conseqüència de la seva estructura productiva, continua determinant la poca utilització de la seva capacitat potencial.

En analitzar l'indicador de preus, s'observa un fenomen nou en aquest trimestre: els preus augmenten més a la zona que en els conjunts català i espanyol, un fet que no s'havia donat els anys anteriors. L'anàlisi de les variacions per grups mostren que hi ha una certa pressió alcista que pot implicar més dificultats per al consum a la zona, ja que les rendes salarials, un dels elements principals del consum, continuen estables i a la baixa.

L'oferta empresarial augmenta i, a partir de 2013, es consolida i gaudeix d'una certa estabilitat després de les fortes davallades anteriors, tot i que aquest augment es produeix essencialment en persones físiques. Les dades dels centres de cotització corresponents al primer trimestre de 2017 mostren un descens significatiu entre les empreses de menys de cinc treballadors. L'activitat de la construcció residencial millora en termes relatius -tot i trobar-se sota mínims_, però el dinamisme és menor que en el conjunt català en termes globals. Els preu dels habitatges, tant nous com usats, queda molt per sota de la mitjana catalana, fet que mostra l'existència un dinamisme diferent del de la zona de Barcelona.

El comerç amb l'exterior inicia l'exercici amb força -si se'n consideren les variacions relatives fins al febrer, superiors a les catalanes i espanyoles- després d'un exercici de 2016 en què els indicadors del total exportat i importat a la zona van disminuir respecte de l'any 2015.

En definitiva, l'economia creix, el sector turístic es troba en un moment de forta demanda, el sector industrial augmenta la producció i la construcció comença a generar ocupació. Tot i això, la situació és insegura. El problema de l'ocupació i de l'atur pesa sobre les expectatives globals i es fa palesa la manca d'activitats i projectes d'inversió nous -al marge de la consolidació dels augments de producció. Així, encara que la situació millora conjunturalment, no es pot parlar de consolidació quan tot just estem arribant als valors de la producció de 2008.

UNIVERSITAT ROVIRA i VIRGILI
Diputació Tarragona
cambraReus
Cambra de Comerç de Tortosa
Cambra Tarragona
Cambra de Comerç de Valls

2. ELS OCUPATS

Quadre 1. Els ocupats. Primer trimestre de 2017 (en milers)

TOTAL	2014	2015	2016	2017
Nombre d'ocupats	291,70	311,10	310,70	303,70
Variació anual	0,41	6,65	-0,13	-2,25

	Agricultura	Indúsria	Construcció	Serveis
Milers				
2014	12,30	49,60	26,10	203,70
2015	13,08	57,90	25,70	213,70
2016	16,60	54,20	22,00	217,90
2017	14,60	56,50	24.00	208,50
Significació sectorial				
2014	4,22	17,00	8,95	69,83
2015	4,44	18,61	8,26	68,69
2016	5,34	17,44	7,08	70,13
2017	4,81	18,60	7,90	68,65
Variació interanual				
2013-14	-30,51	-4,06	2,35	2,52
2014-15	12,20	16,73	-1,53	4,91
2015-16	20,29	-6,39	-14,40	1,97
2016-17	-12,05	4,24	9,09	-4,31

Font: Elaboració pròpia a partir de l'EPA

Quadre 2. La variació interanual de l'ocupació a Catalunya. Primer trimestre de 2017

	Total	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis
Barcelona	82,60	5,80	-12,70	18,70	70,80
Girona	-0,50	-0,30	-8,60	6,30	2,10
Lleida	-5,00	0,20	-2,10	-2,10	-1,00
Tarragona	-7,10	-2,00	2,30	2,00	-9,40
CATALUNYA	70,00	3,70	-21,10	24,90	62,50

	Total	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis
Barcelona	118,00	8,29	-18,14	26,71	101,14
Girona	-0,71	-0,43	-12,29	9,00	3,00
Lleida	-7,14	0,29	-3,00	-3,00	-1,43
Tarragona	-10,14	-2,86	3,29	2,86	-13,43
CATALUNYA	100,00	5,29	-30,14	35,57	89,29

Font: Elaboració pròpia a partir de l'EPA

Gràfic 1. Variació interanual de l'ocupació

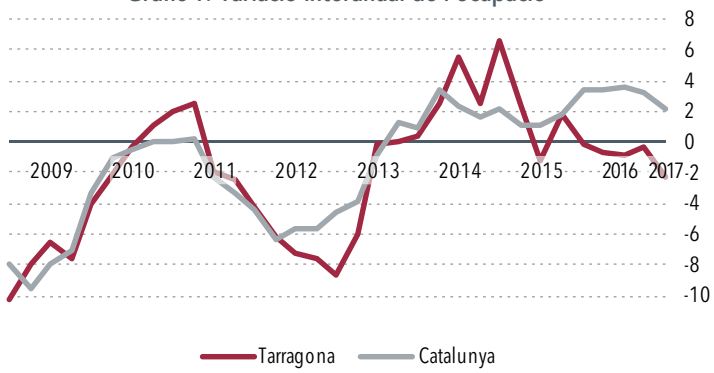

Font: Elaboració pròpia a partir de l'EPA

2. Els ocupats

Al primer trimestre de l'exercici de 2017, el nombre de persones ocupades ha disminuït un 2,25 %, de manera que es manté la línia a la baixa de l'any anterior. En dades interanuals, i malgrat l'optimisme de recuperació en l'economia catalana i espanyola, hi ha 7.000 persones ocupades menys. Així, a Tarragona el nombre de persones ocupades disminueix, mentre que en el conjunt català augmenta un 2,24 % i en l'espanyol, un 2,26 %.

Aquesta disminució a l'àrea ha estat conseqüència de la menor ocupació agrària (12,05 % en dades interanuals) i la caiguda dels serveis (-4,31 %), unes disminucions que no s'han pogut compensar amb les alces de la indústria (+4,24 %) i de la construcció (+9,09 %).

Aquesta dinàmica comporta una pèrdua relativa de l'ocupació al sector terciari, que se situa per sota del 70 % que va representar l'any anterior, mentre que l'agricultura, se situa al voltant del 5 %. Pel que fa a la indústria, malgrat que incrementa en el conjunt de l'ocupació a la zona, registra valors inferiors a l'any 2015.

Al quadre anterior es mostra la variació interanual de l'ocupació a les comarques de Tarragona respecte del total català en milers de persones i en termes relatius. Hi destaca el notable augment de l'ocupació del sector serveis en el conjunt català, que, per contra, disminueix a Tarragona. En aquesta província també registra una variació negativa l'agricultura, que tanmateix ha guanyat pes en el conjunt de Catalunya. Pel que fa a la construcció, ha augmentat, mentre que la variació en la indústria, que és el sector que ocupa més persones a la zona, disminueix en la resta de províncies catalanes.

Al quadre també s'observa la distribució relativa de les variacions d'ocupació. L'impuls del mercat d'ocupació ha estat centrat a Barcelona, amb augments en tots els sectors tret de la indústria. Per contra, l'ocupació disminueix a la resta de províncies, principalment a Tarragona. A Girona, els serveis i la construcció han limitat aquesta disminució, i a Lleida ha estat menor que a la zona malgrat patir caigudes moderades en tots els sectors tret de l'agricultura.

Aquesta dinàmica de menor creació d'ocupació a la zona que en el conjunt català és una situació habitual que es va començar a agreujar a partir del tercer trimestre de 2015. Al gràfic 1 es pot observar com la creació d'ocupació a Tarragona només va augmentar per sobre de la catalana entre 2014 i 2015 i entre 2010 i 2011. Per tant, tal com indica la gràfica, sembla que hi ha més dificultats per crear ocupació a la zona que en altres llocs.

En analitzar aquesta dinàmica per sexe (quadre 3), s'observa una dada interessant: els homes tenen un pes bastant superior en l'ocupació en totes les províncies. També s'hi pot veure que la taxa d'activitat de la zona, tant per als homes com per a les dones, està molt per sota tant de la mitjana catalana com de les taxes de Barcelona i Girona, i que les dades de la zona són similars a les de Lleida.

Quadre 3. L'estructura de l'ocupació a Catalunya per sexe. Primer trimestre de 2017

	HOMES		DONES	
	% d'ocupats	Taxa d'activitat	% d'ocupats	Taxa d'activitat
CATALUNYA	52,92	66,62	47,08	57,21
Barcelona	52,26	67,22	47,74	58,26
Girona	53,13	65,66	46,87	56,90
Lleida	56,10	65,13	43,90	52,56
Tarragona	55,32	64,32	44,68	52,49

Font: Elaboració pròpia a partir de l'EPA

cambraReus · Cambra Tarragona · Cambra de Comerç de Tortosa · Cambra de Comerç de Valls

2. ELS OCUPATS

Quadre 4. Variacions interanuals d'afiliacions a la Seguretat Social. Primer trimestre de 2017

	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	Total	RG*	RTA*	RTA/Total
Alt Camp	-23	93	-72	449	447	502	-55	18,51
Baix Camp	-26	146	301	144	565	626	-61	20,79
Baix Ebre	60	-128	321	311	564	604	-40	27,62
Baix Penedès	-11	297	184	667	1.137	1.114	23	27,13
Conca de Barberà	5	121	36	40	202	222	-20	24,39
Montsià	16	93	151	468	728	750	-22	30,37
Priorat	-12	44	10	87	129	143	-14	43,70
Ribera d'Ebre	-19	3	-66	23	-59	-20	-39	37,86
Tarragonès	1	-389	333	102	47	61	-14	11,95
Terra Alta	-18	-1	9	-23	-33	20	-53	54,23
Camp de Tarragona	**-66**	**312**	**792**	**1.489**	**2.527**	**2.648**	**-180**	**17,17**
Terres de l'Ebre	**39**	**-33**	**415**	**779**	**1.200**	**1.354**	**-154**	**31,43**
Prov. Tarragona	**-27**	**279**	**1.207**	**2.268**	**3.727**	**4.002**	**-334**	**19,73**
CATALUNYA	196	12.621	12.118	87.451	112.386	99.937	7.027	17,57

	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	Total	RG*	RTA*	RTA/Total
Alt Camp	-3,94	1,51	-6,67	4,94	2,64	3,68	-1,68	-22,73
Baix Camp	-2,45	1,64	6,17	0,32	0,94	1,32	-0,48	-22,19
Baix Ebre	4,68	-3,76	15,57	2,04	2,57	3,84	-0,64	-30,74
Baix Penedès	-4,03	8,63	8,85	4,03	5,09	6,96	0,36	-31,63
Conca de Barberà	1,29	3,90	7,53	1,29	2,85	4,20	-1,11	-28,24
Montsià	1,41	2,41	12,54	4,08	4,12	6,22	-0,39	-34,70
Priorat	-3,01	8,15	5,38	7,62	5,69	11,86	-1,32	-50,33
Ribera d'Ebre	-3,67	0,55	-10,75	0,68	-1,17	-0,64	-2,02	-38,73
Tarragonès	0,31	-2,75	4,46	0,11	0,04	0,06	-0,10	-12,09
Terra Alta	-2,24	-0,15	2,51	-1,61	-1,02	1,38	-2,95	-56,19
Camp de Tarragona	**-2,18**	**0,86**	**4,90**	**0,89**	**1,14**	**1,45**	**-0,36**	**-1,48**
Terres de l'Ebre	**1,04**	**-0,39**	**9,79**	**2,47**	**2,50**	**4,19**	**-0,99**	**-3,40**
Prov. Tarragona	**-0,40**	**0,62**	**5,92**	**1,14**	**1,38**	**1,86**	**-0,54**	**-1,90**
CATALUNYA	0,60	2,79	6,88	3,75	3,75	4,40	0,83	-2,82

* RG: Règim General. RTA: Règim de Treballadors Autònoms
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Seguretat Social

Gràfic 2. Variació del nombre de treballadors afiliats al RGSS a Tarragona*

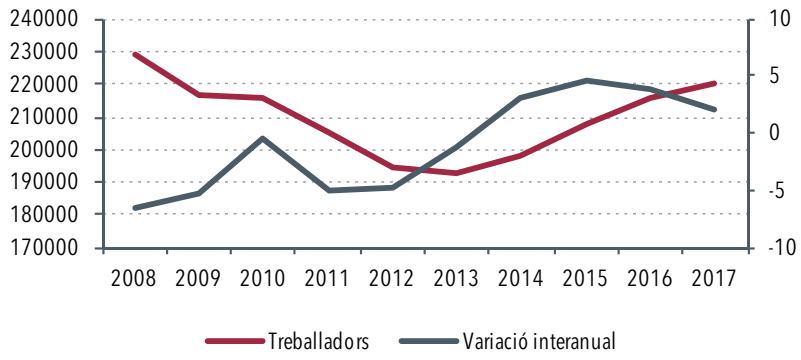

* Variació interanual en l'eix de la dreta.
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Seguretat Social

2.1 L'ocupació segons les dades de la Seguretat Social

El nombre de treballadors afiliats a la Seguretat Social ha augmentat en 3.727 persones en valors interanuals i representa el 3,31 % del total català. Aquest increment, que es distribueix en un 32,19 % a les Terres de l'Ebre i un 67,81 % al Camp de Tarragona, s'ha donat entre els assegurats al Règim General de la zona, ja que el nombre de treballadors autònoms ha disminuït en les dues àrees (tot i que ha augmentat en el conjunt català).

La variació interanual en el conjunt de l'àrea d'anàlisi ha estat del 1,38 % en comparació del 3,75 % del conjunt català. Al Camp de Tarragona ha estat de l'1,14 % i a les Terres de l'Ebre, del 2,47 %. Per comarques, els augments més importants i superiors a la mitjana provincial s'han produït al Priorat, el Baix Penedès i el Montsià, seguits de l'Alt Camp, del Baix Ebre i de la Conca de Barberà. En canvi, al Baix Camp i al Tarragonès les afilicacions han augmentat molt poc, i a la Ribera d'Ebre i a la Terra Alta han disminuït. La poca variació de les dues comarques amb més ocupació de la zona fa que el resultat global de l'àrea sigui inferior al del total català.

Pel que fa a les les afiliacions de treballadors autònoms a l'àrea, el seu pes respecte del total és superior al del conjunt català, on representen un 17,57 % del total d'afiliacions, i al de la província de Tarragona, on en representen el 19,73 %, amb diferències notòries entre el Camp de Tarragona (17,17 %) i les Terres de l'Ebre (31,43 %). Les comarques on els treballadors autònoms -que han disminuït significativament en dades interanuals- tenen menor pes relatiu són l'Alt Camp, el Baix Camp i el Tarragonès, mentre que les comarques on tenen més pes són la Terra Alta, el Priorat i la Ribera d'Ebre.

Per sectors d'activitat, en comparar el conjunt provincial i el català (quadre 4), en el conjunt de Catalunya s'observa un augment superior en tots els sectors d'activitat. El sector que ha experimentat un augment relatiu més important ha estat la construcció, principalment a les Terres de l'Ebre, seguit dels serveis, amb una forta incidència també a la zona de l'Ebre, i de la indústria, que ha augmentat al Camp de Tarragona i ha disminuït a les Terres de l'Ebre.

Al gràfic 2 es mostra el nombre de treballadors afiliats al règim general des de 2008 i fins al primer trimestre del 2017. S'hi observa un descens continuat de les afiliacions a la Seguretat Social fins al 2013. El canvi de tendència a partir d'aleshores sembla trencar-se a finals de 2015, quan comença a frenar l'augment d'afiliats fins a quedar en 10.000 menys que l'any 2008.

cambraReus · Cambra Tarragona · Cambra de Comerç de Tortosa · Cambra de Comerç de Valls

3. L'ATUR

Quadre 5. Taxa d'atur i la seva variació. Primer trimestre

	Tarragona	Catalunya	Espanya
2013	29,04	24,40	26,90
2014	26,17	22,10	25,93
2015	23,17	20,05	23,78
2016	21,26	17,42	21,00
2017	19,98	15,28	18,75
Variació interanual de la taxa d'atur (quart trimestre)			
2014-13	-9,88	-9,43	-3,61
2015-14	-11,46	-9,28	-8,29
2016-15	-8,24	-13,12	-11,69
2017-16	-6,02	-12,28	-10,71

Font: Elaboració pròpia a partir de l'EPA

Gràfic 3. Variació interanual de la taxa d'atur. Primer trimestre

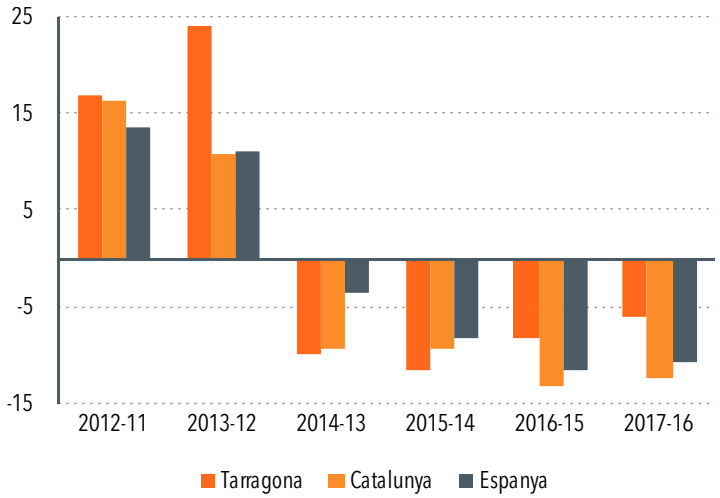

Font: Elaboració pròpia a partir de l'EPA

Quadre 6. Anàlisi sectorial dels aturats. Primer trimestre

Milers	TOTAL	Agricultura	Indúsria	Construcció	Serveis	Llarga durada i 1a ocupació
2014	103,40	4,60	5,00	3,00	34,90	55,90
2015	93,80	3,10	4,20	4,80	25,30	56,40
2016	83,90	5,10	1,60	3,40	25,50	48,30
2017	75,80	6,50	3,90	2,10	24,60	38,90
Taxa d'atur	**TOTAL**	**Agricultura**	**Indúsria**	**Construcció**	**Serveis**	**Total sense llarga durada 1a ocupació**
2014	26,17	27,22	9,16	10,31	14,63	14,00
2015	23,17	18,34	6,76	15,74	10,59	10,73
2016	21,26	23,50	2,87	13,39	10,48	10,28
2017	19,97	30,81	6,46	8,05	10,55	10,83
Distribució	**TOTAL**	**Agricultura**	**Indúsria**	**Construcció**	**Serveis**	**Llarga durada i 1a ocupació**
2014	100,00	4,45	4,84	2,90	33,75	54,06
2015	100,00	3,30	4,48	5,12	26,97	60,13
2016	100,00	6,08	1,91	4,05	30,39	57,57
2017	100,00	8,58	5,15	2,77	32,45	51,32

Font: Elaboració pròpia a partir de l'EPA

3. L'atur

Al primer trimestre de l'exercici de 2017, i en dades interanuals, la taxa d'atur ha disminuït a les comarques de la zona i ha passat d'un 21,26 % a un 19,98 %. Aquesta disminució ha estat inferior al descens que ha experimentat en els conjunts català i espanyol. La taxa d'atur de la zona es troba molt per sobre de la catalana, amb diferències en general superiors als quatre punts de fa dos exercicis, i també és superior a la mitjana espanyola.

Tal com es pot observar al quadre 6 (a sota), el nombre de persones aturades ha disminuït en aproximadament 8.000 en dades interanuals del primer trimestre. Cal considerar que pràcticament la totalitat d'aquest descens correspon a atur de llarga durada, tot i que també a la construcció i als serveis, mentre que les xifres han augmentat en l'agricultura i la indústria.

Al quadre 6 també es pot observar la taxa d'atur estimada sense considerar els aturats de llarga durada, que es troba al voltant de l'11 %. És molt elevada en l'agricultura i en els serveis, en part per la temporalització de la contractació, i menor en la indústria i la construcció, els sectors en què l'atur de llarga durada ha incrementat més. La distribució sectorial de l'atur mostra un augment del pes de l'agricultura, de la indústria i dels serveis, i una disminució de la construcció i de l'atur de llarga durada, que ha experimentat una disminució relativa important i absoluta de més de 10.000 persones en variació interanual, tot i que continua representant més del 50 % del total d'aturats.

Gràfic 4. Taxa d'atur

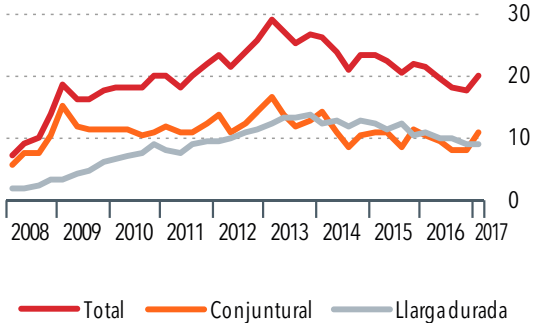

Font: Elaboració pròpia a partir de l'EPA

Al gràfic 4 es mostra la taxa de l'atur conjuntural i del més estructural, que és el de llarga durada, des de 2008. En primer lloc, hi destaca l'augment continuat del total fins a 2013 i, en segon lloc, el fort augment de l'atur conjuntural fins a principis de 2009. Com que la zona no és capaç d'absorbir l'atur conjuntural, aquest atur fa que el de llarga durada augmenti de manera continuada fins a superar-lo a finals de 2013.

A partir d'aquest moment, tots dos es troben amb una representativitat compartida pel que fa a la incidència que tenen sobre la taxa total. El problema de l'atur a l'àrea és l'estabilització del pes del de llarga durada, que suposa un 10 % del total i que afecta a la meitat dels aturats de de l'any 2012.

cambraReus · Cambra Tarragona · Cambra de Comerç de Tortosa · Cambra de Comerç de Valls

4. L'ÍNDEX DE PREUS DE CONSUM (IPC)

4.1 L'índex de preus de consum (març de 2016)

Base 2011	Tarragona	Catalunya	Espanya
Índex general	101,59	101,28	101,10
Aliments i begudes no alcohòliques	101,39	101,06	100,81
Begudes alcohòliques i tabac	101,78	101,51	101,62
Vestit i calçat	96,04	94,64	94,98
Habitatge	103,00	102,17	102,46
Parament de la llar	99,89	100,28	99,48
Medicina	99,60	101,09	100,62
Transports	104,69	104,48	104,17
Comunicacions	100,95	100,88	100,90
Esbarjo i cultura	101,47	100,71	100,33
Ensenyament	100,59	100,76	100,73
Hotels, cafès i restaurants	100,91	100,96	100,78
Altres béns i serveis	101,62	101,26	100,78
Variacions interanuals %			
Índex general	2,80	2,50	2,30
Aliments i begudes no alcohòliques	1,90	1,60	1,40
Begudes alcohòliques i tabac	1,80	1,60	1,70
Vestit i calçat	0,60	1,00	0,80
Habitatge	5,30	3,70	4,30
Parament de la llar	0,30	0,60	-0,40
Medicina	-0,20	1,20	0,90
Transports	7,30	6,90	6,50
Comunicacions	1,70	1,60	1,60
Esbarjo i cultura	1,20	0,60	-0,30
Ensenyament	0,60	1,10	1,00
Hotels, cafès i restaurants	1,60	1,70	1,20
Altres béns i serveis	2,40	1,60	1,10

Font: Elaboració pròpia a partir de l'INE

Gràfic 5. Variacions interanuals mensuals a Tarragona i a Catalunya

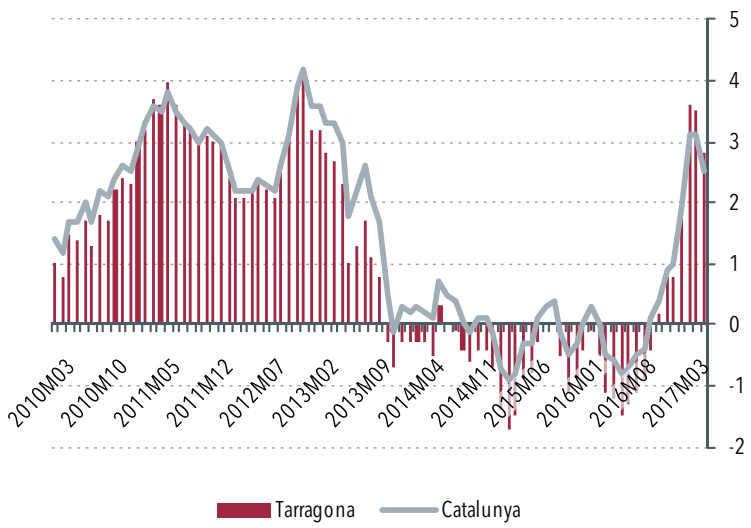

Font: Elaboració pròpia a partir de l'INE

4. L'índex de preus de consum (IPC)

En observar l'anàlisi per grups, es pot veure que a la zona se supera l'índex general en els preus de les begudes, de l'habitatge, dels transports i d'altres. Aquests són els grups més alcistes i han tingut variacions superiors a la catalana i a l'espanyola. La variació interanual de l'índex general se situa en el 2,8 %, un augment que supera en tres dècimes el total català (2,5 %) i en cinc l'espanyol (2,3 %). Sembla que a la zona hi ha més pressió de preus o que les diferències que podien existir anteriorment, en un període de més expansió de la demanda, comporten una igualació tardana dels preus.

En dades interanuals, els principals increments s'han produït en transports i habitatge, tant per a l'àrea com per a les altres zones, però l'augment ha estat superior a les comarques de Tarragona que a la resta. Els altres grups estan per sota de la variació de l'índex general i no n'hi ha cap amb variació negativa excepte medicina, que registra una variació de -0,2 % en dades interanuals. Els grups d'alimentació, begudes, comunicacions, esbarjo i altres han experimentat augments a la zona superiors als de les altres àrees, mentre que la resta de grups han tingut un comportament més moderat.

Al gràfic 5 es mostra la variació interanual mensual dels preus a Tarragona i en el conjunt de Catalunya. Des de 2010, les variacions han estat superiors a Catalunya, principalment per una major resistència a la baixa. En canvi, durant els tres primers mesos de 2017 l'augment ha estat superior a la zona que al total català.

Cal esperar a veure l'evolució dels propers mesos per poder ponderar millor les causes d'aquesta variació. El que es fa palès és que si l'indicador de preus puja més a l'àrea que en el conjunt català, atesa la taxa d'atur superior existent i les menors rendes salarials, la situació pot comportar un altre element de preocupació per a l'economia de la zona.

cambraReus · Cambra Tarragona · Cambra de Comerç de Tortosa · Cambra de Comerç de Valls

5. LA VARIACIÓ DE L'OFERTA EMPRESARIAL

Quadre 8. La variació dels comptes de cotització per comarques, sectors d'activitat i grandària de l'empresa. Dades interanuals del primer trimestre de 2017

	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	Total	Fins a 5 treballadors	De 6 a 50 treballadors	De 51 a 250 treballadors	Més de 250 treballadors
Alt Camp	-2,78	5,06	-7,59	1,52	1,07	1,33	-1,58	15,63	14,29
Baix Camp	-2,53	2,81	6,80	-2,64	-1,16	-1,49	-0,16	3,94	-16,67
Baix Ebre	6,82	-7,66	6,38	0,92	0,97	0,68	2,35	0,00	0,00
Baix Penedès	-15,00	3,60	3,36	-2,65	-1,51	-3,07	3,79	11,36	50,00
Conca de Barberà	16,67	0,00	-1,47	2,93	2,19	2,02	3,15	0,00	0,00
Montsià	2,08	-0,81	7,02	-0,06	0,47	-0,81	5,08	27,27	0,00
Priorat	7,69	3,09	0,00	2,91	2,96	0,00	23,81	0,00	0,00
Ribera d'Ebre	40,00	-4,69	1,52	-0,22	0,50	-1,19	8,70	14,29	0,00
Tarragonès	0,00	-0,20	3,54	-1,32	-0,82	-1,52	1,15	2,25	-3,77
Terra Alta	37,50	12,50	-4,26	-4,64	0,00	-1,66	9,43	0,00	0,00
Camp de Tarragona	**-1,63**	**2,13**	**3,63**	**-1,54**	**-0,71**	**-1,37**	**1,15**	**4,35**	**-3,66**
Terres de l'Ebre	**11,38**	**-2,66**	**5,15**	**0,12**	**0,67**	**-0,24**	**4,34**	**10,45**	**0,00**
Prov. Tarragona	**4,56**	**0,85**	**3,97**	**-1,19**	**-0,41**	**-1,10**	**1,76**	**5,09**	**-3,16**
CATALUNYA	3,47	1,19	3,89	2,34	2,37	1,59	5,00	3,76	4,46

Nombre d'empreses	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	Total	Fins a 5 treballadors	De 6 a 50 treballadors	De 51 a 250 treballadors	Més de 250 treballadors
Camp de Tarragona	-3	35	72	-245	-141	-206	47	21	-3
Terres de l'Ebre	19	-16	30	5	38	-11	42	7	0
Prov. Tarragona	16	19	102	-240	-103	-217	89	28	-3

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Seguretat Social

Gràfic 6. Variació als centres de cotització de la Seguretat Social. Primer trimestre (base 100 any 2007)

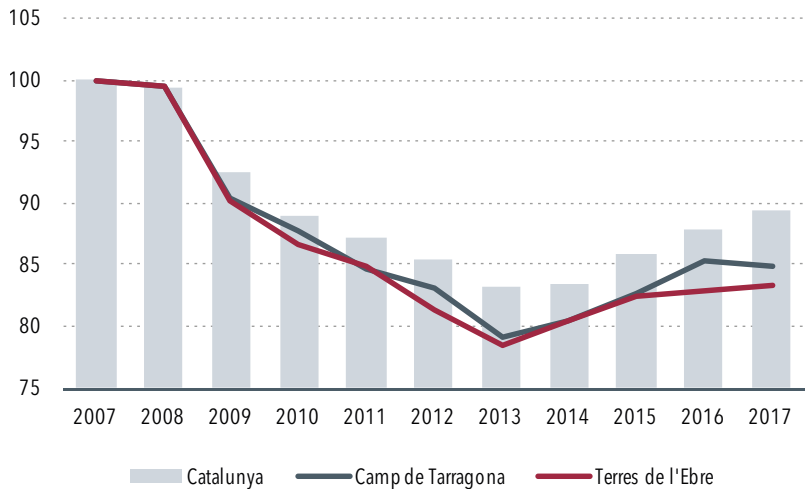

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Seguretat Social

5. La variació de l'oferta empresarial

Segons dades interanuals del primer trimestre, pel que fa al nombre de centres de cotització a la Seguretat Social, s'han registrat disminucions al Camp de Tarragona i augments a les Terres de l'Ebre, encara que inferiors als del conjunt català. Al quadre 8 es mostra, en dades interanuals, com l'indicador ha augmentat un 2,37 % en el conjunt català i un 0,67 % a les Terres de l'Ebre, mentre que al Camp de Tarragona ha disminuït un 0,71 %, una xifra que ha implicat un descens provincial del 0,41 %. Les disminucions s'han registrat al Baix Penedès, el Baix Camp i el Tarragonès, i els augments, a la resta de comarques. Aquestes disminucions han afectat principalment les empreses de serveis, les de menys de cinc treballadors i les de més de 250 (3,66 % al Camp de Tarragona davant de l'augment del conjunt català fins al 4,46 %).

Si considerem la variació del nombre de centres de cotització, en dades interanuals la disminució ha estat de 141 al Camp i 38 centres de cotització a l'Ebre. Les caigudes més significatives han estat els 245 menys del sector serveis al Camp i els 16 de la indústria a l'Ebre.

En els centres de cotització el descens més important s'ha registrat en el grup de menys de 5 treballadors i en el de més de 250. Podríem considerar que en aquesta modificació interanual hi té una forta influència la Setmana Santa, que l'any 2016 va ser al març i aquest any ha estat a l'abril. Aquest canvi de mes ha comportat el retard de la contractació eventual al sector serveis per adaptar-se a l'augment previsible de la demanda turística que hi ha en aquestes dates.

Al gràfic 6 es pot observar com el nombre de centres de cotització augmenta d'una manera contínua des de 2013, després de la forta caiguda entre 2007 i 2013, tot i que actualment encara es troba 15 punts per sota de la xifra de l'any 2007. Són dues les particularitats de l'evolució d'aquest indicador: la primera, que es troba molt per sota del nivell de 2007, i la segona, que a la zona augmenta amb més dificultats que en el conjunt de Catalunya.

Al marge de la consideració temporal que s'ha estimat com a causa dels canvis interanuals del primer trimestre de 2017, en la variació interanual s'observa un augment important del nombre d'empreses des de 2015 com a conseqüència, principalment, de l'augment de les qualificades com a persones físiques. Les societats limitades també augmenten des de 2015, mentre que les altres societats s'orienten clarament a la baixa. En el cas de les societats anònimes, aquesta

cambraReus · Cambra Tarragona · Cambra de Comerç de Tortosa · Cambra de Comerç de Valls

5. LA VARIACIÓ DE L'OFERTA EMPRESARIAL

Gràfic 7. Variació interanual del nombre d'empreses per la seva personalitat jurídica

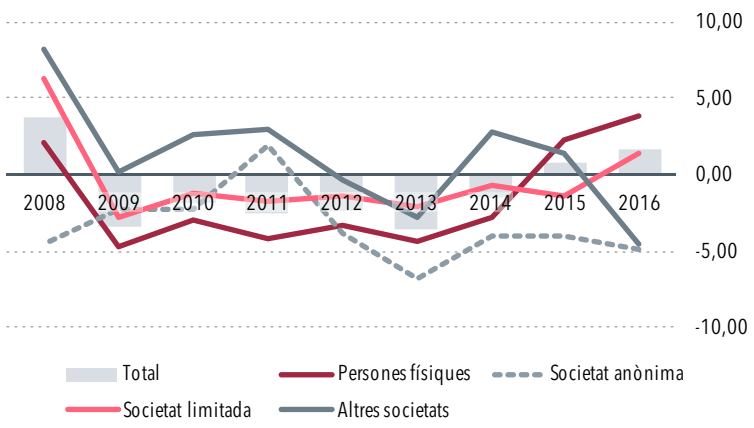

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE

Gràfic 8. Variació interanual del nombre d'empreses per ocupació (2007= 100)

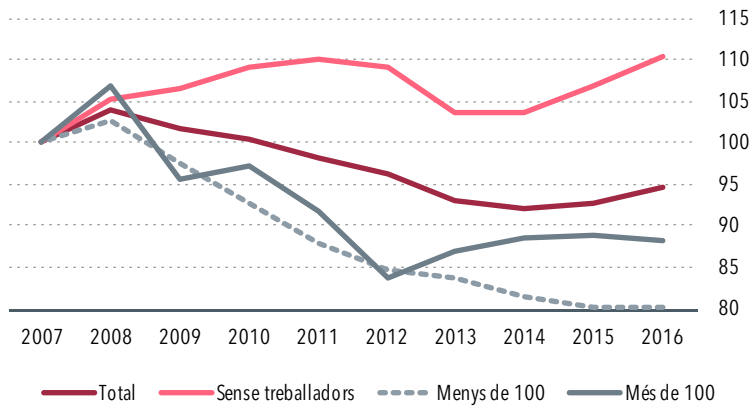

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE

Gràfic 9. Variació de finançament bancari des de 2013

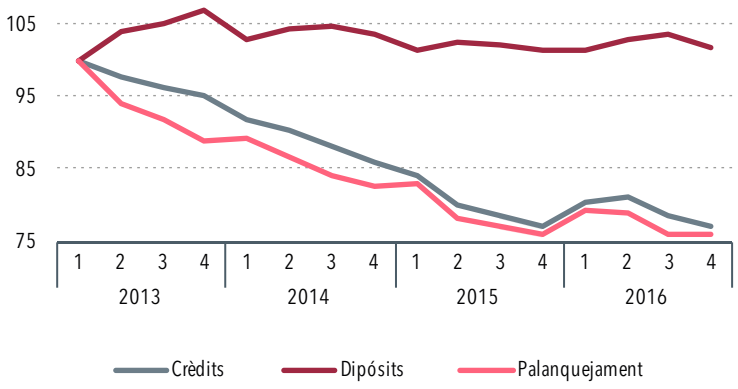

Font: Elaboració pròpia a partir del Banc d'Espanya

orientació baixista es produeix des de 2011.

Al gràfic 8 es complementen les dades de l'evolució anual del nombre d'empreses del conjunt provincial pel nombre de treballadors respecte del 2007. Les úniques empreses que han augmentat han estat les que no tenen treballadors, principalment per l'augment dels treballadors autònoms davant les dificultats de molts d'ells per esdevenir assalariats. La resta de l'oferta empresarial disminueix, sobretot les empreses més petites, de menys de 100 treballadors, que experimenten una disminució constant des de 2008, mentre que les de més de 100 ja es van ajustar entre 2007 i 2012 i des d'aleshores han experimentat un lleuger augment. Tanmateix, tot i l'estabilització del darrer any, la xifra actual és un 10 % inferior a la de l'any 2007.

La pèrdua de teixit productiu a la zona ha estat un fet innegable des de 2008, tal com s'observa als quadres anteriors. Una de les causes principals, conjuntament amb la caiguda de la demanda, ha estat la dificultat de trobar unes condicions creditícies similars a les que tenia anteriorment. Això ha comportat un fort despalanquejament per a les empreses. Si bé aquest fenomen va ser sobtat i ràpid a partir de 2009, al gràfic 9 es pot observar que continua manifestant-se des de 2013, encara que amb una incidència menor sobre l'oferta empresarial, ja que les empreses estan més sanejades, han ajustat els fluxos de caixa i han incrementat l'exportació.

6. EL MERCAT IMMOBILIARI I EL SEU FINANÇAMENT

Quadre 9. Els habitatges iniciats i acabats

Habitatges iniciats	2013	2014	2015	2016
Camp de Tarragona	230	176	295	454
Terres de l'Ebre	129	50	191	74
Tarragona	359	226	486	528
Catalunya	3.036	3.846	6.176	8.317
Habitatges acabats	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**
Camp de Tarragona	638	1.055	286	386
Terres de l'Ebre	384	193	103	148
Tarragona	1.022	1.248	389	534
Catalunya	6.305	5.624	4.034	5.534
Relació habitatges iniciats i acabats	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**
Camp de Tarragona	0,36	0,17	1,03	1,18
Terres de l'Ebre	0,34	0,26	1,85	0,50
Tarragona	0,35	0,18	1,25	0,99
Catalunya	0,48	0,68	0,65	1,50

Font: Elaboració pròpia a partir de Estadístiques d'Habitatge, Generalitat de Catalunya

Quadre 10. Les transaccions d'habitatge lliure

	Tarragona			Catalunya		
Nombre transaccions	**2014**	**2015**	**2016**	**2014**	**2015**	**2016**
Total	7.571	8.287	9.714	53.808	59.946	73.814
Usat	6.713	7.605	8.992	48.212	55.199	68.904
Nou	858	682	722	5.596	4.747	4.910
Valor transaccions						
Total	820.152	845.578	1.000.264	8.561.878	9.382.052	11.972.890
Usat	697.851	753.273	905.225	7.427.369	8.375.548	10.907.608
Nou	122.301	92.306	95.040	1.134.509	1.006.504	1.065.281
Valor habitatge						
Total	108,33	102,04	102,97	159,12	156,51	162,20
Usat	103,96	99,05	100,67	154,06	151,73	158,30
Nou	142,54	135,35	131,63	202,74	212,03	216,96
Variació interanual						
Nombre transaccions						
Total	3,63	9,46	17,22	20,81	11,41	23,13
Usat	13,55	13,29	18,24	25,51	14,49	24,83
Nou	-38,45	-20,51	5,87	-8,67	-15,17	3,43
Valor transaccions						
Total	-1,03	3,10	18,29	26,70	9,58	27,61
Usat	11,99	7,94	20,17	32,23	12,77	30,23
Nou	-40,52	-24,53	2,96	-0,52	-11,28	5,84
Valor habitatge						
Total	-4,50	-5,81	0,92	4,88	-1,64	3,64
Usat	-1,37	-4,72	1,64	5,36	-1,51	4,33
Nou	-3,36	-5,05	-2,74	8,92	4,58	2,33

Nota: Valor transaccions en milers d'euros.
Font: Elaboració pròpia a partir del Ministeri de Foment.

6. El mercat immobiliari i el seu finançament

De les dades es desprèn que el mercat immobiliari de l'àrea, centrat essencialment en l'habitatge, vol recuperar una part dels indicadors d'activitat. Això es manifesta, en part, en una certa millora de les xifres d'ocupació, però sobretot en un major dinamisme en el nombre d'habitatges iniciats des de l'any 2014, tal com es pot observar al quadre 9.

Malgrat aquest augment cal fer dues consideracions. En primer lloc, el descens del pes relatiu dels habitatges iniciats en el conjunt català, que se situa en un 6,34 % l'any 2016, i en segon lloc, la feblesa del dinamisme d'aquesta recuperació, ja que el nombre d'habitatges que s'inicien és inferior al nombre dels que s'acaben.

Els darrers anys ha augmentat tant el nombre de transaccions al mercat immobiliari de l'àrea com el valor d'aquestes transaccions, però ho han fet més en habitatge usat que en habitatge nou. Entre 2015 i 2016 el nombre de transaccions va augmentar un 17,22 %, un 18,24 per l'usat i solament un 5,87 pel nou. Aquestes xifres són inferiors a les del conjunt català, on les transaccions han augmentat un 23,13 % en conjunt, principalment per l'habitatge usat.

Al quadre 10 s'observa com durant els dos darrers anys ha augmentat el nombre de transaccions i el valor d'aquestes. El valor per transacció a l'àrea ha disminuït notablement. Això comporta un preu unitari de transacció que equival al 63,48 % de la mitjana catalana, un valor que encara és més baix per a l'habitatge nou (60,62 %).

El 71.29% de les transaccions d'habitatge a la zona s'ha concentrat en 15 municipis, principalment costaners, aquests representen el 65 % de la població provincial. Tarragona, Reus, Salou, Cambrils i el Vendrell han estat els cinc municipis amb més transaccions i registren el 41,77 % del total. Aquest percentatge és similar al que representa el nombre d'habitants d'aquests municipis respecte del conjunt provincial. Pel que fa a les Terres de l'Ebre, el 8,27 % de les transaccions s'han concentrat a Sant Carles de la Ràpita, Amposta i Tortosa, i aquest percentatge també és similar al pes demogràfic que tenen aquests tres municipis en el conjunt de l'àrea. En canvi, els set restants, tots a la franja costanera del Camp, representen el 12,34 % del nombre d'habitants i apleguen el 21,71 % de les transaccions respecte del conjunt provincial. Això fa palesa la significació que té l'habitatge secundari, en el conjunt d'aquestes transaccions.

cambraReus · Cambra Tarragona · Cambra de Comerç de Tortosa · Cambra de Comerç de Valls

6. EL MERCAT IMMOBILIARI I EL SEU FINANÇAMENT

Quadre 11. Nombre de transaccions d'habitatge lliure entre 2010 i 2016 als principals municipis

Total			Usat			Nou		
Municipi	Nre.	Distrib.	Municipi	Nre.	Distrib.	Municipi	Nre.	Distrib.
Tarragona	6.544	11,41	Tarragona	5.089	11,11	Tarragona	1.455	12,59
Reus	5.179	9,03	Reus	4.004	8,74	Reus	1.175	10,17
Salou	4.543	7,92	Salou	3.886	8,49	Cambrils	892	7,72
Cambrils	4.267	7,44	Cambrils	3.375	7,37	Salou	657	5,68
Vendrell (El)	3.418	5,96	Vendrell (El)	2.897	6,33	Vendrell (El)	521	4,51
Calafell	3.228	5,63	Calafell	2.831	6,18	Mont-roig del Camp	429	3,71
Mont-roig del Camp	2.504	4,37	Mont-roig del Camp	2.075	4,53	Vila-seca	425	3,68
Vila-seca	1.926	3,36	Vila-seca	1.501	3,28	Calafell	397	3,44
Sant Carles de la Ràpita	1.707	2,98	Sant Carles de la Ràpita	1.369	2,99	Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant	343	2,97
Amposta	1.550	2,70	Torredembarra	1.272	2,78	Sant Carles de la Ràpita	338	2,92
Torredembarra	1.512	2,64	Tortosa	1.271	2,78	Roda de Barà	321	2,78
Tortosa	1.483	2,59	Amposta	1.246	2,72	Amposta	304	2,63
Cunit	1.282	2,24	Cunit	1.142	2,49	Torredembarra	240	2,08
Roda de Barà	1.021	1,78	Ametlla de Mar (L')	772	1,69	Tortosa	212	1,83
Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant	969	1,69	Valls	734	1,60	Deltebre	202	1,75
Total parcial	41.133	71,73	Total parcial	33.464	73,09	Total parcial	7.911	68,45
Província	57.344	100,00	Província	45.787	100,00	Província	11.557	100,00
Entre 2004 i 2009								
15 primers	82.068	71,29		49.561	73,68		32.507	67,94
Província	115.113	100,00		67.269	100,00		47.844	100,00

Font: Elaboració pròpia a partir de l'INE i Ministeri de Foment

Quadre 12. El finançament hipotecari

	Total finques		Habitatges		
Tarragona	Nombre hipoteques	Import hipoteques	Nombre hipoteques	Import hipoteques	Ràtio
2013	5.830	619.213	3.869	332.011	40,06
2014	5.158	487.058	3.474	292.664	35,68
2015	6.200	666.576	4.373	372.406	44,04
2016	6.885	759.269	4.944	428.393	42,83
Catalunya					
2013	45.167	5.914.862	30.059	3.307.418	48,94
2014	43.586	6.244.586	30.646	3.493.200	40,38
2015	54.335	8.068.885	38.825	4.680.870	49,89
2016	59.898	9.475.232	45.849	5.768.142	48,18
Tarragona/Catalunya					
2013	12,91	10,47	12,87	10,04	81,85
2014	11,83	7,80	11,34	8,38	88,38
2015	11,41	8,26	11,26	7,96	88,27
2016	11,49	8,01	10,78	7,43	88,90

Font: Elaboració pròpia a partir de l'INE i Ministeri de Foment

Gràfic 10 Variació crédit total i hipotecari nou

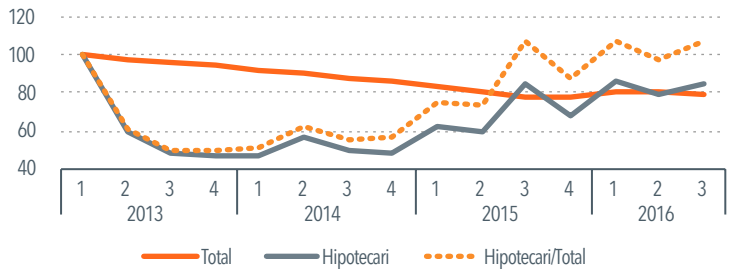

Font: Elaboració pròpia a partir del Banc d'Espanya

El crèdit hipotecari és la manera habitual de finançar les transaccions d'habitatge. Des de 2014, el crèdit augmenta a la zona, principalment per l'habitatge, que ho ha fet el darrer any en un 13,06 % interanual i el seu valor, en un 15,03 %. Al quadre 12 es mostra el nombre d'hipoteques efectuades, el seu valor a l'àrea i la seva relació amb el total català.

Al marge de la variació positiva de Tarragona que s'ha comentat anteriorment, la consideració principal que es desprèn del quadre és que aquesta variació perd pes relatiu en el conjunt català. Això es fa palès pel menor import de les hipoteques, principalment d'habitatge, i per la significació de la hipoteca sobre el total de la transacció de compra i venda, que és proporcionalment molt menor a la zona que en el conjunt de Catalunya.

Aquesta dinàmica diferenciada s'explica per dos factors: en primer lloc, pel nombre de transaccions i construcció d'habitatge nou a la zona, i en segon lloc, perquè les actuacions globals de venda de l'estoc acumulat per les institucions financeres tenen una dinàmica diferent a la zona que en el conjunt català, molt determinat per la dinàmica de Barcelona. De totes maneres, tal com s'observa al gràfic 10, la importància del crèdit hipotecari de l'àrea sobre el total és creixent.

cambraReus · Cambra Tarragona · Cambra de Comerç de Tortosa · Cambra de Comerç de Valls

7. COMERÇ EXTERIOR

Quadre 13. Les exportacions i importacions de Tarragona (en milers d'euros)

	Any 2016		Any 2017	
	Exportació	Importació	Exportació	Importació
Gener	593.538,34	811.880,73	683.877,35	1.198.949,14
Febrer	610.534,26	750.041,54	697.909,65	1.055.163,30
Març	645.870,70	884.092,76		
Abril	642.151,24	799.994,67		
Maig	503.743,03	746.138,97		
Juny	495.669,09	772.513,78		
Juliol	521.885,78	704.489,54		
Agost	553.842,45	715.143,73		
Setembre	594.709,29	880.567,89		
Octubre	635.996,22	981.422,21		
Novembre	705.988,51	1.120.233,65		
Desembre	631.023,10	1.002.943,77		
TOTAL	7.134.952,01	10.169.463,24		

Variació interanual

	Exportació	Importació	Exportació	Importació
Gener	8,27	0,15	15,22	47,68
Febrer	14,66	-5,35	14,31	40,68
Març	-8,85	21,21		
Abril	-8,18	-0,99		
Maig	-7,10	-12,56		
Juny	-19,20	-7,98		
Juliol	-14,27	-23,83		
Agost	19,85	-15,98		
Setembre	-6,65	-6,18		
Octubre	-13,88	2,42		
Novembre	15,41	29,38		
Desembre	17,37	7,78		
TOTAL	-1,45	-1,65	14,80	44,50

Font: Elaboració pròpia a partir de l'ICEX

Quadre 14. Comparació dels indicadors

	Exportació	Importació
Tarragona		
Variació 2016-17	-1,45	-1,65
Acumulat febrer	14,8	44,5
Catalunya		
Variació 2016-17	1,97	2,16
Acumulat febrer	11,5	11,1
Espanya		
Variació 2016-17	1,9	-0,54
Acumulat febrer	8,8	27,5
Tarragona/Catalunya		
Any 2016	10,95	13,06
2017 fins al febrer	12,57	16,54

Font: Elaboració pròpia a partir de l'ICEX

7. El comerç exterior

En dades interanuals, l'exercici de 2016 va representar una disminució del valor de les exportacions i importacions de l'area, tal com s'observa al quadre 13. En canvi, als dos primers mesos de l'any 2017 els augments han estat molt importants, principalment a les importacions, fins a arribar a un percentatge acumulat (per als dos mesos) del 14,80 % en les exportacions i del 44,50 % en les importacions. Aquesta dada suposa una expectativa de millora que cal confirmar amb dades posteriors, però que és coherent amb la dinàmica del comerç exterior de l'àrea dels darrers anys.

El fort creixement dels dos primers mesos de la zona respecte del total exportat i importat té una altra importància relativa, ja que és superior al dels conjunts catala i espanyol (quadre 14). Mentre que a l'exercici de 2016 els indicadors van ser bastant diferents, amb una disminució del pes relatiu del comerç de la zona respecte del conjunt català, durant els dos primers mesos de l'any 2017 l'impuls ha estat superior a l'àrea. Això implica un increment del pes relatiu de la zona respecte del total exportat i importat de Catalunya, ja que representa un 12,57 % de l'exportació i un 16,54 % de la importació.

Com a conseqüència de l'impuls que es va donar a l'estructura exportadora de l'àrea al 2010, la seva distribució per productes ha experimentat canvis significatius (gràfic 11). En primer lloc, cal considerar l'augment de béns d'equip, manufactures de consum i aliments davant de la disminució de semimanufactures i altres, i del manteniment del pes relatiu de la resta de grups. La variació anual acumulada del total exportat en el període entre 2010 i 2016 ha estat del 3,22 %, aquesta variació acumulada ha estat superada per tots els grups, principalment béns d'equip i manufactures de consum, i amb caigudes únicament a semimanufactures i altres.

Reus Cambra Tarragona Cambra de Comerç de Tortosa Cambra de Comerç de Valls

7. COMERÇ EXTERIOR

Gràfic 11. Distribució de les exportacions

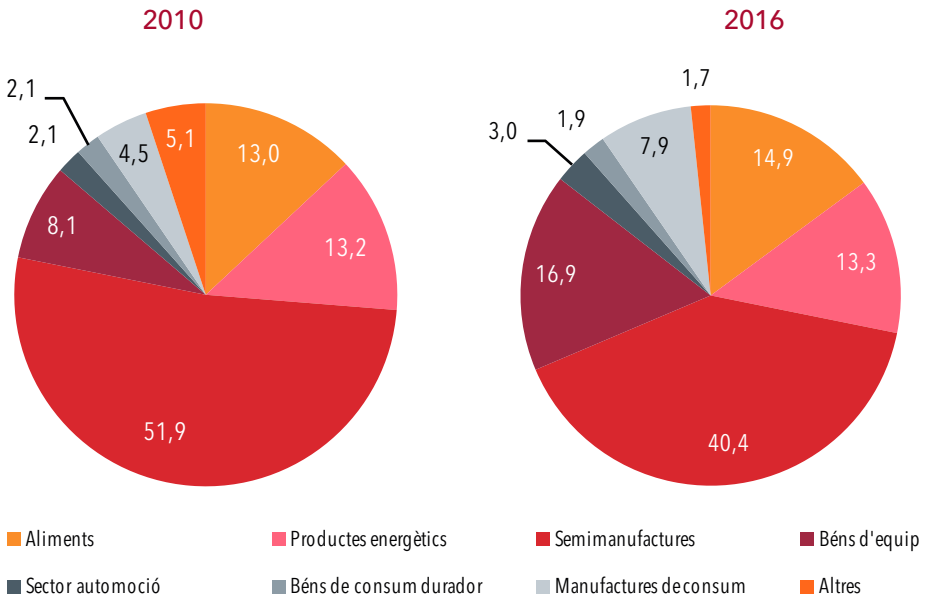

Font: Elaboració pròpia a partir de l'ICEX Nota: dades en percentatge.

Pel que fa a les importacions, el pes relatiu dels diferents sectors es mostra al gràfic 12. La variació anual del període ha estat de -0,44 %. El sector en què s'han registrat disminucions més importants és productes energètics (-9,96 %), que ha passat de significar un 53,01 % del total importat a un 29,01 %. Per contra, s'observen increments a béns d'equip (25,79 %), automoció (19,92 %), manufactures de consum (15,18 %) i alimentació (4,80 %), grups que augmenten el seu pes respecte del conjunt importat.

Les modificacions relatives dels grups de productes comprats i venuts a l'exterior han estat causades essencialment per la caiguda del preu del petroli, per l'esforç exportador de moltes empreses i per la capacitat de recepció de productes importats per distribuir-los a la resta del país. Aquests grups són els mateixos que experimenten augments tant a les exportacions com a les importacions. Com a apunt final sobre els grups més importants, en el cas de l'alimentació i dels productes energètics, les exportacions superen les importacions, mentre que en béns d'equip, d'automoció i manufactures de consum passa el contrari.

Gràfic 12. Distribució de les importacions

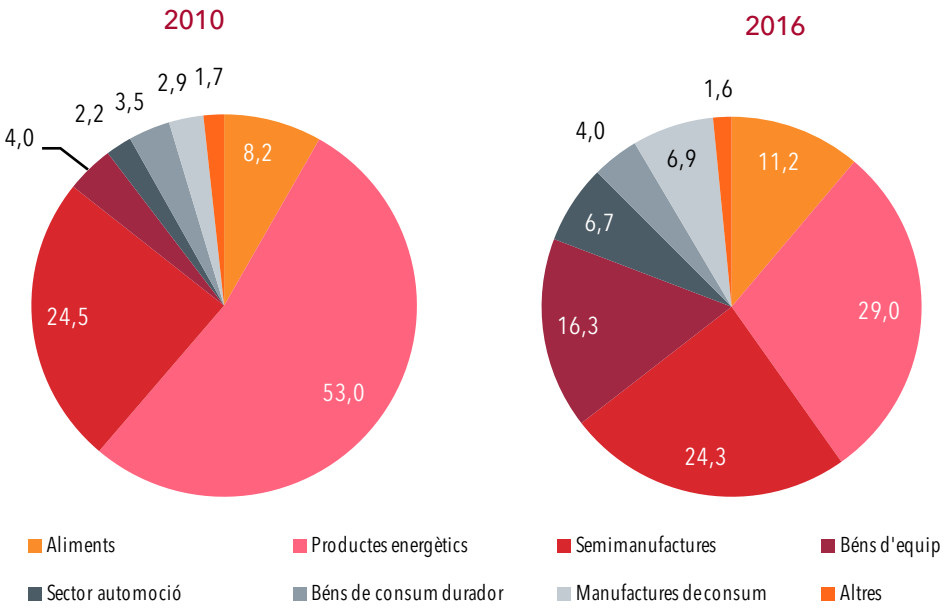

Font: Elaboració pròpia a partir de l'ICEX Nota: dades en percentatge.

8. ÍNDEX DE QUADRES I GRÀFICS

Relació de quadres:

Quadre 1. Els ocupats. Primer trimestre de 2017 (en milers)

Quadre 2. La variació interanual de l'ocupació a Catalunya. Primer trimestre de 2017

Quadre 3. L'estructura de l'ocupació a Catalunya per sexe. Primer trimestre de 2017

Quadre 4. Variacions interanuals d'afiliacions a la Seguretat Social. Primer trimestre de 2017

Quadre 5. Taxa d'atur i la seva variació. Primer trimestre

Quadre 6. Anàlisi sectorial dels aturats. Primer trimestre

Quadre 7. L'índex de preus de consum. Març de 2017

Quadre 8. La variació dels comptes de cotització per comarques, sectors d'activitat i grandària de l'empresa. Dades interanuals del primer trimestre de 2017

Quadre 9. Els habitatges iniciats i acabats

Quadre 10. Les transaccions d'habitatge lliure

Quadre 11. Nombre de transaccions d'habitatge lliure entre 2010 i 2016 als principals municipis.

Quadre 12. El finançament hipotecari

Quadre 13. Les exportacions i importacions de Tarragona (en milers d'euros)

Quadre 14. Comparació dels indicadors

Relació de gràfics:

Gràfic 1. Variació interanual de l'ocupació

Gràfic 2. Variació del nombre de treballadors afiliats al RGSS a Tarragona*

Gràfic 3. Variació interanual de la taxa d'atur. Primer trimestre

Gràfic 4. Taxa d'atur

Gràfic 5. Variacions interanuals mensuals a Tarragona i a Catalunya

Gràfic 6. Variació als centres de cotització de la Seguretat Social. Primer trimestre (base 100 any 2007)

Gràfic 7. Variació interanual del nombre d'empreses per la seva personalitat jurídica

Gràfic 8. Variació interanual del nombre d'empreses per ocupació (2007= 100)

Gràfic 9. Variació del finançament bancari des de 2013

Gràfic 10. Variació del crèdit total i hipotecari nou

Gràfic 11. Distribució de les exportacions

Gràfic 12. Distribució de les importacions

cambraReus · Cambra Tarragona · Cambra de Comerç de Tortosa · Cambra de Comerç de Valls